

**საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია
ქართული ენციკლოპედიის ი. აბაშიძის სახელობის მთავარი სამეცნიერო რედაქცია**

თბილისის გარაფხანაში მოქრილი ანონიმური მონეტები

თბილისის გარაფხანაში მოქრილი ანონიმური მონეტები, თბილისის გარაფხანაში სხვადასხვა დროს ჭრიდნენ ვერცხლისა და სპილენძის უსახელო მონეტებს. პირველი ასეთი მონეტა, რ-ის ღეგენდაში გარაფხანის სახელი აღნიშნული არ არის, VI ს. დასასრულს მიეკუთვნება. ესაა სასანური ტიპის ვერცხლის მონეტა, რ-ის ქართ. წარმომავლობას მიგვანიშნებს მონეტაზე ჯვრის გამოსახულება. შემდგომ წლებში თბილისში მოქრილ უსახელო მონეტებზე ყოველთვისაა მითითებული გარაფხანის სახელი. ასეთია ომაიანთა დროის არაბ. დირჰემი, დათარიღებული ჰიჯრით 85 (704), და აბასიანთა დროის არაბ. დირჰემი, დათარიღებული ჰიჯრით 210 წ. (825). თბილ. გარაფხანაში ანონიმური მონეტების გამოშვება განახლდა მონღოლთა ბატონობის ხანაში. XIII ს-ში მოქრეს რამდენიმე ტიპის უსახელო ვერცხლის მონეტა [ჰიჯრით 637 (1239/40), 642 (1244/45), 643 (1245/46), 660-678 (1261/62-1279/80)]. ამ მონეტების თავისებურება არის ის, რომ მათზე მოთავსებულ მუსლ. რელიგ. სიმბოლოში არ არის მაპმადის სახელი. სინქრონულად ჭრიდნენ სპილენძის მონეტებსაც.

XVIII ს-ში აქვე უშვებდნენ ირანული ყაიდის უსახელო მონეტებს, რ-ებზეც სპარსულად არის აღნიშნული თბილ. გარაფხანის სახელი და მოქრის დრო. ჰიჯრით 1160- 1213 (1752/53-1798/99) თბილ. გარაფხანაში ჭრიდნენ სხვადასხვა ნომინალის ვერცხლის მონეტებს, რ-ებზეც სპარსულადაა დაწერილი მოქრის ადგილი და დრო. ამ მონეტებს სირმა ვერცხლს ან სირმა აბაზიანსაც უწოდებენ.

1804-33 თბილ. გარაფხანაში იქრებოდა ანონიმური მონეტებიც, რ-ებზეც ქართულად წერია მოქრის ადგილი და დრო, ხოლო რუსულად მომქრელის ინიციალებია ამოკვეთილი.

ლოტ.: დ უ ნ დ უ ა გ., ჭ ა ლ ა ღ ა ნ ი ა ი., ქართული ნუმიზმატიკური ლექსიკონი,
თბ., 2009.

გ. ღუნდუა
